

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o administracji krajowego funduszu pożyczkowego i krajowego funduszu byłego galic. korpusu ochotników — na budowę koszar i szpitali dla wojska za czas od 1. grudnia 1894 do 30. listopada 1895.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1895 powziął Wys. Sejm następujące uchwały :

„1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska za czas od 1. stycznia do 30. listopada 1894 przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby:

a) w razie koniecznej potrzeby i braku zasobów w krajowym funduszu pożyczkowym na budowę koszar dla wojska wydawał gminom a ewentualnie i prywatnym przedsiębiorcom za dostatecznym zabezpieczeniem na budowę tych koszar promesy na pożyczki płatne z pomienionego funduszu w latach późniejszych ;

b) pożyczki, które zrealizowane będą w drodze eskontu promes wymienionych wyżej *ad a)* w razie potrzeby poręczał imieniem kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ;

c) odsetki jakie w skutek zeskontowania wymienionych wyżej *ad a)* promes Wydziału krajowego opłacane będą, pokrywał z krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska, a jako dotację tego funduszu wstawiał odpowiednie kwoty odsetek do corocznego budżetu funduszu krajowego.

3. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem w celu uzyskania zasiłku z c. k. Skarbu dla gmin a względnie dla kraju na budowę kaszar.

4) Petycję gminy miasta Lwowa ls. 588 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.“

I. Zanim Wydział krajowy przystąpi do zdania sprawy o wykonaniu powyższych uchwał, przedstawia niniejszemu Wysokiemu Sejmowi najpierw ogólny stan i obrót powyższego funduszu pożyczkowego po 30. listopada 1895:

Wyniki kasowe i majątek kraj. funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska i kraj. funduszu byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859 — z końcem roku 1894, podane zostały w przedłożonem Wys. Sejmowi zamknięciu rachunków funduszu krajowego za rok 1894.

Podług tego zamknięcia rachunków wynosiła należność od gmin do kraj. funduszu pożyczkowego kwotę	1,270.042 zł. 19 ct.
zapas kasowy kwotę	61.731 „ 97 „
razem	<u>1,331.774 „ 16 „</u>

Fundusz zaś byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859 przeznaczony na budowę koszar i szpitali dla wojska wynosił efektami	51.782 zł. 93 ct.
gotówką	870 „ 13 1/2 „
razem	<u>52.653 „ 06 1/2 „</u>

W ciągu roku 1895 do 30. listopada tegoż roku wypłacono gminom a) z kraj. funduszu pożyczkowego na budowę koszar:

1. Czortków przyręczone do LW. 25.404/95 jako resztę kosztów budowy	48.000 zł.
2. Kołomyja resztę z przyręczonych do LW. 34.824/95	9.326 „
3. Rzeszów na rachunek przyręczonych do LW. 25.492/94	00.000 zł. — 87.000 „
4. Trembowla przyznana do LW. 7.966/95	5.000 „
razem	<u>149.326 „</u>

b) z byłego galic. korpusu ochotników:

5. Gródek z przyręczonych do LW. 39.136/95 50.000 zł. kwotę	30.000 zł.
Ogółem zatem wypłacono	<u>179.326 zł.</u>

Wydatek ten pokryty został własnymi środkami krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych i funduszu byłego galic. kopusu ochotników, co szczegółowo wykaże zamknięcie rachunków za r. 1895.

Przyznane zaś w czasie do 30. listopada 1895 lecz do tego czasu niepodjęte pożyczki są następujące:

a) Z krajowego funduszu pożyczkowego:

1. Brzeżany LW. 72.278 95	17.000 zł.
2. Kołomyja LW. 34.824/94	190.000 „
3. Nowy Sącz LW. 17.392/92	30.000 „
4. Przemyśl LW. 19.882/92	100.000 „
5. Przeworsk LW. 16.898/95	94.000 „
6a. Rzeszów LW. 25.492/94 reszta	13.000 „
6b. Rzeszów LW. 32.120/94	150.000 „
7. Stanisławów LW. 33.556/94	40.000 „
8. Tarnów LW. 8.601/93 reszta	50.000 „
9. Trembowla LW. 32.852, 55.348/95	19.000 „
10. Złoczów LW. 15.520 i 72.276/95	130.000 „
11. Żółkiew LW. 28.033 93	150.000 „
Razem	<u>983.000 „</u>

b) Z krajowego funduszu byłego galic. korpusu ochotników:

12. Gródek LW. 39.136/94 reszta	20.000 zł.
Ogółem	<u>1,003.000 zł.</u>

Z powyższych przypadną do wypłaty w roku 1896 promesy:

ad 1. Brzeżany	17.000 zł.
ad 6a. Rzeszów	13.000 „
ad 8. Tarnów	50.000 „
ad 9. Trembowla	19.000 „
ad 10. Złoczów	130.000 „
ad 11. Żółkiew I. rata	30.000 „
ad 12. Gródek	20.000 „
razem	<u>279.000 „</u>

Dochody w r. 1896 wynosić będą:

1. Zwroty rat z pożyczek około	115.000 zł.
2. Odsetki zwłoki około	1.600 „
3. Reszta kasowa z r. 1895 i odsetki z lokacyi około	24.100 „
4. Zapas funduszu byłego korpusu ochotn.	27.100 „
razem	<u>167.800 „</u>

Zabraknie przeto około 111.200 zł. czyli okragło około 110.000 zł., które Wydział krajowy zamierza pokryć chwilowo i warunkowo przez zaciągnięcie chwilowej 4% pożyczki w 1½ milionowym funduszu, przeznaczonym na budowę koszar krajowych, o czem poniżej.

W zeszłorocznym sprawozdaniu podał był Wydział krajowy spodziewany na r. 1896 niedobór funduszków na budowę koszar dla wojska, tylko w wysokości około 29.000 zł.

Różnica pochodzi stąd, że z reguły zachodzi w ciągu roku najniespodzianie nagląca potrzeba pobudowania koszar w miejscowości naprzód nieznaney.

W roku bieżącym powstała taka potrzeba pobudowania koszar normalnych w Złoczowie, gdzie budowę doprowadzono w tym roku już pod dach, i gdzie, skoro gmina nie chciała podjąć się budowy, zniewolony był Wydział krajowy na interwencyę władz wojskowych i c. k. Namiestnictwa, przyznać bezprocentową pożyczkę Fajłowi Rohatynowi, rabinowi i właścicielowi realności, w kwocie 130.000 zł. za hipotecznem zabezpieczeniem na budujących się obiektach loco i za bezpośredniem — w drodze urzędowej — ściąganiem rat pożyczki z czynszu, który Rohatynowi należeć się będzie od władzy wojskowej za najem koszar jego dla użytku wojska.

Tak samo nieprzewidzianą była i dopiero w roku bieżącym podaną została do wiadomości Wydziału krajowego nagląca potrzeba kredytu dla gminy Brzeżany 17.000 zł. i dla gm. Trenbowla 19.000 zł. Gmina Tarnów nie podniosła w r. 1895 płatnych 50.000 zł. Wydział krajowy nie rezerwował dla tej ostatniej gminy pełnej waluty na r. 1895, albowiem gmina nie wyczerpała jeszcze kredytu swego z r. 1894, ma bowiem do dyspozycyi jeszcze 13.000 zł., a nadto w ciągu roku bieżącego zaszła zmiana co do rodzaju koszar dla kawalerji i w tym względzie musiała gmina z odnośnemi władzami przeprowadzić wpierw rokowania.

Na przedstawienie zaś Wydziału krajowego do LW. 58.921/95 wniesione na ręce c. k. Namiestnictwa przeciwko natychmiastowemu przyznaniu i wypłaceniu dla Złoczowa, Brzeżan i Trenbowli potrzebnego kredytu, zgodziły się dotyczące władze jedynie na odroczenie promesy dla Przemyśla w kwocie 100.000 zł. na lat dwa, zaś promesy dla Nowego Sącza na lat kilka.

Ponieważ jednak w najbliższych latach następnych promesy rzeczone absolutnie nie mogą być zrealizowane, przeto zniewolony był Wydział krajowy oznajmić c. k. Namiestnictwu w odezwie do L. 72.278/95, że promesy Przemyśla i Nowego Sącza mogą być wypłacone po upływie co najmniej lat ośmiu.

W roku 1897 przypadłoby do wypłaty, jeśliby Wys. Sejm przyznał odpowiedni kredyt:

1) Zwrot 1½ milionowemu funduszowi	110.000 złr.
2) Promesa <i>ad 2.</i> Kołomyja	190.000 „
3) „ <i>ad 6b.</i> Rzeszów	150.000 „
4) „ <i>ad 7.</i> Stanisławów	40.000 „
5) „ <i>ad 11.</i> Żółkiew II. rata	30.000 „
razem	<u>520.000 złr.</u>

Od tego dochód własny około 120.000 „

Zabrakłaby przeto na r. 1897 kwota 400.000 złr.

która pokrytą być może albo wstawieniem jej do preliminarza funduszu krajowego na rok 1897 jako dotacya dla krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych, albo zaciągnięciem osobnej na ten cel pożyczki.

Odpowiedni wniosek przedstawiony zostanie Wysokiemu Sejmowi w roku przyszłym.

Gminie Żółkiew przypada do wypłaty w r. 1898, 1899 i 1900 po 30.000 złr.

Promesa dla gminy Przeworsk w kwocie 94.000 złr. płatną jest w roku 1899, ewentualnie zaś mogłaby być zrealizowaną i w r. 1898, gdyby nie nadeszły jeszcze jakie niespodziewane wypłaty.

Promesa ta przyznana została z prawem zeskontowania jej na koszt funduszu krajowego w myśl powołanej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu. Zrealizowanie jej zaś zależy od tego, czy gmina przystąpi do budowy koszar normalnych, oraz czy gmina wykaże dostateczne środki na pokrycie reszty kosztów budowy. W przeciwnym razie, lub jeśli gmina zamierzała budować koszary dorywcze, w którym to względzie ma ona zdać sprawę Wydziałowi krajowemu do końca grudnia 1895, promesa utraci swoją moc obowiązującą (LW. 54.122/95).

Do 30. listopada 1895 wypłacił Wydział krajowy i ściągnął gotówką:

a) *Kraj. fundusz pożyczk. na budowę koszar gmin.*

1) Bochnia	wypłacono	31.000	złr.	ściągnięto	15.499	złr.	90	ct.
2) Brzeżany	"	22.000	"	"	21.000	"	—	"
3) Czortków	"	113.000	"	"	11.246	"	34	"
4) Gródek	"	20.000	"	"	18.333	"	34	"
5) Jarosław	"	207.000	"	"	99.294	"	—	"
6) Jaworów	"	38.000	"	"	6.200	"	—	"
7) Kołomyja	"	90.750	"	"	33.037	"	50	"
8) Kraków	"	160.000	"	"	41.672	"	—	"
9) Lwów	"	60.000	"	"	45.000	"	—	"
10) Łańcut	"	2.000	"	"	830	"	—	"
11) Nowy Sącz	"	35.000	"	"	20.615	"	04	"
12) Przemysł	"	155.000	"	"	52.661	"	—	"
13) Rzeszów	"	219.000	"	"	62.522	"	62	"
14) Sanok	"	80.700	"	"	24.120	"	—	"
15) Stanisławów	"	100.000	"	"	64.992	"	—	"
16) Stryj	"	61.000	"	"	20.753	"	87	"
17) Tarnopol	"	75.000	"	"	26.392	"	—	"
18) Tarnów	"	150.000	"	"	16.670	"	—	"
19) Trembowla	"	180.000	"	"	54.250	"	—	"
20) Złoczów	"	31.000	"	"	14.344	"	—	"
21) Żółkiew	"	150.000	"	"	18.000	"	—	"

Razem wypłacono 1,980.450 złr. ściągnięto 667.433 złr. 61 ct.

b) *Z funduszu b. gal. korp. ochotników.*

22) Gródek	"	30.000	"	"	—	"	—	"
------------	---	--------	---	---	---	---	---	---

Razem przeto wypłacono 2,010.450 złr. ściągnięto 667.433 złr. 61 ct.

II. Uchwały Wysokiego Sejmu przytoczone na wstępie w punkcie 2) lit. a, b, i c., powzięte zostały na tutejsze dodatkowe sprawozdanie z 30. stycznia 1895 L. 7988 wniesione z powodu odezwy c. k. Namiestnictwa z 26. stycznia 1895 L. 7071, które domagało się, aby z uwagi, że krajowy fundusz pożyczkowy na budowę koszar dla wojska już na cały szereg lat następnych jest wyczerpany i że dla ograniczenia na czas najkrótszy dotkliwego dla gmin ciężaru, jakiby wyniknąć musiał z rozdzielnego kwaterunku wojska, zachodzi nieodzowna potrzeba pobudowania już w roku 1895 osobnych, poprzednio niezgłoszonych jeszcze koszar normalnych dla wojska. Wydział krajowy wyjednał u Wysokiego Sejmu odpowiedni na ten cel kredyt dodatkowy. Koszt budowy tych koszar a właściwie wysokość potrzebnego na pożyczki dla gmin kredytu oceniał Wydział krajowy w przybliżeniu na 1½ miliona złr.

Najwyższem postanowieniem z 25. września 1895 sankcjonowane zostały przytoczone wyżej uchwały Wys. Sejmu punkt 2. lit. b) i c) odnoszące się do ewentualnej poręki kraju dla promes, które miałyby być eskontowane na koszt funduszu krajowego i do pokrywania z funduszu krajowego względnie z krajowego funduszu pożyczkowego odsetek od eskontowanych promes.

W sprawie wyżej zapowiedzianej dopiero potrzeby budowy nowych koszar normalnych, odbyła się w c. i k. komendzie XI. korpusu w dniu 23. marca 1895 konferencya, w której prócz Komendanta korpusu udział wziął JE. Namiestnik, tudzież Szef Departamentu I.

Wynikiem tej konferencyi było, że przeważna część gmin, w których miały powstać nowe koszary normalne, nie może przedstawić dostatecznej gwarancyi do terminowego dostarczenia koszar ani też dla braku odpowiednich sił technicznych należytego wykonania, a następnie utrzymywania tych koszar jako normalnych, że przeto pożyczki, jakiego Wydział krajowy z powodu ubóstwa lub dotychczasowego przeciążenia gmin rzeczonych, przyznać im musiał w pełnej wysokości kosztów budowy i ceny kupna gruntów, mogą być bardzo łatwo w znacznej części zmarnowane, a z upływem niewielu lat mogłyby zająć potrzeba ponownego udzielenia tym gminom pożyczek na rekonstrukcyę wybudowanych już koszar.

Rozchodziło się także o jednolitość budowy wszystkich odnośnych koszar.

Wydział krajowy otrzymał przeto propozycyę podjęcia się tej budowy na własny rachunek jako koszar krajowych normalnych za opłatą oznaczonego taryfą wojskową czynszu przez lat 25 za pomieszczenie w tych koszarach wojska (LW. 22.220/95).

Zarazem otrzymał Wydział krajowy projekt umowy, któraby miała być zawartą między Wydziałem krajowym, a c. i k. Państwem Ministerstwem wojny o wybudowanie projektowanych koszar krajowych i nabycie potrzebnych gruntów za kwotę nieprzewyższającą półtora miliona złotych w. a. mianowicie o budowę koszar dla strzelców w Rawie ruskiej, Mostach wielkich, Trembowli i Zaleszczykach, w Mostach wielkich nadto dla sztabu pułkowego kawaleryi, dalej we Lwowie dla sztabu dywizyjnego i trzech szwadronów kawaleryi, wreszcie szpitali wojskowych w Mostach wielkich i Rawie ruskiej, a rozszerzenie takiegoż szpitala w Trembowli.

Z uwagi, że motywa podane wyżej a przemawiające przeciw oddaniu budowy koszar gminom, są bez żadnej wątpliwości zupełnie uzasadnione, że rozchodzi się o zastąpienie gmin przez kraj w wykonaniu budowy, że upoważnienie Wydziału krajowego ze strony Wysokiego Sejmu do wydawania promes płatnych w latach późniejszych, upoważnienie eskontowania tych promes nawet za poręką kraju i opłacania od tego eskontu procentów z funduszu krajowego, jest w gruncie rzeczy niezem innym jak upoważnieniem Wydziału krajowego do zaciągnięcia w razie potrzeby stosownej pożyczki, z uwagi dalej, że wysokość stopy procentowej od eskontu promes, byłaby znacznie wyższą aniżeli od pożyczki samej, wreszcie, że sprawa budowy koszar była nagłą i niecierpiącą zwłoki, Rada Wydziału krajowego uchwałą z dnia 2 i 5 kwietnia 1895 postanowiła złożyć oświadczenie gotowości podjęcia się budowy powyższych koszar imieniem kraju, jednakże pod warunkami, że zarząd wojskowy wykona plany szczegółowe, przeprowadzi budowlę organami wojskowymi, odda je potem inwentaryalnie Wydziałowi krajowemu i opłacać będzie za nie przez lat 25 czynsz oznaczony stosowną taryfą wojskową, że zarząd wojskowy sam będzie objekta te utrzymywał w należytych stanie za stosownem ryczałtowem wynagrodzeniem rocznem, które osobno ustanowione zostanie, — że dalej zarząd wojskowy przyjmuje na siebie odpowiedzialność za odpowiednie celowi i trwałe wykonanie budowli, wreszcie, że wszelka nadwyżka kosztów ponad półtora miliona, pokrytą ma być ze skarbu wojskowego, wszelkie zaś dalsze budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojsk, poniesie skarb państwa.

Oświadczenie odnośne złożył Wydział krajowy na ręce Prezydium Namiestnictwa odezwą z 5. kwietnia 1895 L. 22.220, przyczem Wydział krajowy także upraszał, aby c. k. Prezydium dla zapewnienia funduszowi przeznaczonemu na budowę, stosownego oprocentowania i umorzenia choćby takiej części kapitału, w jakiej budynki przy 25 letnim używaniu przez wojsko utracą na wartości. — zechciało wdrożyć stosowne postępowanie o przeniesienie gmin Rawy ruskiej, Mostów wielkich, Trembowli i Zaleszczyk, do wyższej klasy wojskowej taryfy czynszowej.

W odpowiedzi na tę ostatnią prośbę zawiadomilo nas c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z 1. maja 1895 L. 4.530, że wodług oznajmienia c. i k. Komendy XI. korpusu, „oznaczenie czynszów najmu dla nowych stacyi wojskowych w Rawie ruskiej i Zaleszczykach nastąpi po myśli §. 30 ustawy kwaterunkowej z dnia 17. czerwea 1879 Nr. 93 dz. p. p. bezwzględnie po przybyciu do tych miejsc załogi wojskowej — i że życzenie Wydziału krajowego co do podwyższenia obowiązującej do roku 1896 wojskowej taryfy czynszowej dla Mostów wielkich i Trembowli, zostanie o ile możności uwzględnione“.

Odezwą zaś z 19. maja 1895 L. 5.458/pr., zawiadomiło nas e. k. Prezydium Namiestnictwa, że JE. Pan Minister wojny reskrytem z 14. maja 1895 L. 1019/H. B. I. z przyjemnością przyjął powyższe oświadczenie Wydziału krajowego jako podstawę do dalszych pertraktacji z wyjątkiem punktu co do zastrzeżenia o ponoszeniu kosztów przez skarb wojskowy w razie przekroczenia 1½ milionowego kredytu, przekroczeniu temu bowiem zapobiegnie się stosownem zmniejszeniem objętości budynków albo opuszczeniem w razie potrzeby pewnego całego budynku.

Co do zastrzeżenia zaś Wydziału krajowego przeciwko budowie dalszych koszar kosztem kraju, postanowiło e. k. Ministerstwo wojny wnieść już w roku bieżącym do e. k. Ministerstwa Skarbu prośbę o przyjęcie na koszt państwa budowy koszar dla wojsk, któreby w tym i przyszłym roku do kraju przybyły, o ile budowa tych koszar nie mogłaby pokrytą być z 1½ milionowego funduszu.

Ryczałt konserwacyjny ustanowiony został tym reskrytem jako minimum na ¼% kosztów budowy odnośnego obiektu.

Tym samym reskrytem udzielony został Wydziałowi krajowemu zkodyfikowany już projekt ugody, którą Wydział krajowy w myśl uchwały swej Rady z dnia 21 i 25 maja 1895 po poczynieniu mniej ważnych zmian przyjął i podpisał.

Uгода ta przesłaną została na ręce e. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z 25. maja 1895 L. 33.546, przyczem Wydział krajowy co do sprawy dalszej budowy koszar, oświadczył, że gdy (podczas ówczesnego stanu rzeczy) kraj wypłacił gminom jako bezprocentowe pożyczki 1,831,124 zł.
wydał zaś promes 1,103,326 „
a na koszary krajowe przypada 1,500,000 „
czyli razem 4,434,450 zł.

do czego doliczyć jeszcze należy kosztu budowy koszar, poniesione przez gminy same — nielicząc gmin Lwowa i Krakowa 2,818,869 zł.

zatem razem 7,253,319 zł.

i gdy fundusz krajowy dla zrealizowania promes już wydanych i dla dotrzymania powyższej umowy, zaangażowany został na cały szereg lat, przeto niemożliwym jest wydawanie gminom jakichkolwiek dalszych promes na ewentualne dalsze budowy koszar, ani też Wydział krajowy nie mógłby podejmować się na własną rękę takiejże budowy, wreszcie nie mógłby Wydział krajowy doradzać Wysokiemu Sejmowi dalszego obciążania funduszu krajowego.

Pismem z 23. czerwca 1895 L. 745/pr. zawiadomiła Wydział krajowy e. i k. Komenda XI. korpusu, odezwą zaś z 26. czerwca rb. L. 6.862 pr. oznajmiło e. k. Prezydium Namiestnictwa, że według reskryptu e. i k. Państwowego Ministerstwa wojny z 18. czerwca 1895 Nr. 1.586 H. B. 8., podpisana przez Wydział krajowy ugoda przyjęta została, a po podpisaniu przez Wydział krajowy drugiego egzemplarza takiej samej ugody, otrzymał Wydział krajowy jeden oryginał zaopatrzonej podpisem Ministra wojny z daty Wiednia 9. lipca 1895 Nr. 1.832/H. B. oddział 8. (LW. 47.769/95).

Wydział krajowy zaznacza w tem miejscu, że punkt pierwszy rzezzonej ugody za wspólnem porozumieniem się e. i k. Państwowego Ministerstwa wojny z Wydziałem krajowym oraz e. i k. Komendą XI. korpusu zmienionym został obecnie o tyle, że zamiast budowy szpitala wojskowego w Rawie ruskiej i Mostach wielkich, wybudowany ma być w pierwszym rzędzie szpital wojskowy w Mostach wielkich i Zaleszczykach, zaś budowa szpitala w Rawie ruskiej nastąpić może dopiero wówczas, jeśli na to 1½ milionowy kredyt jeszcze wystarczy (LW. 76.498/95).

W międzyczasie pertraktacji co do powyższej umowy, wygotował Oddział budowniczy wojskowy szczegółowe plany, wygotowano komisjonalnie programy budowy, które to programy uzyskały zatwierdzenie e. i k. Państwowego ministerstwa wojny, następnie, wyszukane zostały i ugodzone odpowiednie grunta i rozpisano lieytacje na wykonanie budowy. Przy sporządzeniu programów budowy oświadczył Wydział krajowy, że nie przyjmuje na siebie obowiązku dostarczenia i utrzymywania urzędzenia dla koszar.

Wszystkie budynki główne doprowadzone zostały w bieżącym roku pod dach, z wyjątkiem jednak szpitali, co do których przygotowania są w pełnym toku.

Koszt budowy podany został Wydziałowi krajowemu tylko w cyfrach aproksymatywnych, mianowicie koszt budowy koszar normalnych w Rawie ruskiej, Mostach wielkich, Trembowli i Zaleszczykach po 225.383 zł., w Mostach wielkich nadto koszt budowy koszar

dla sztabu pułkowego w kwocie 86.866 zł., we Lwowie zaś 339.733 zł., tak, że koszta budowy przedstawiałyby się na 1,328.131 zł. — bez kosztów budowy szpitali i bez ceny kupna gruntów (LW. 33.546/95 i 51.822/95).

Cena kupna gruntów wynosić będzie około 70.000 zł. W kwocie tej zaciężyła głównie cena kupna gruntu we Lwowie wynosząca 51.097 zł. 91 ct. za 13 morgów i 47 kwadr. □° na Wulce (LW. 52186 i 73996/95).

Przy licytacji na oddanie budowy koszar krajowych w przedsiębiorstwo, uzyskano opusty od cen jednostkowych ustanowionych dla stacyi Lwów w taryfie tutejszego oddziału budowniczego wojskowego:

dla Rawy	18 ⁰ / ₁₀	(LW. 38161 i 42514 95)
„ Mostów	1 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀	(LW. 49946 95)
„ Trembowli	15 ⁰ / ₁₀	(LW. 38161 i 42514 95)
„ Zaleszczyk	24 ⁰ / ₁₀	(LW. 46454 95)
„ Lwowa	19 ¹ / ₄ ⁰ / ₁₀	(LW. 44231 i 45651 95)

Koszary mają być oddane do użytku władz wojskowych z dniem 1. września 1896 roku.

Spodziewane dochody z koszar rzeznaczonych przedstawiałyby się podług udzielonych Wydziałowi krajowemu do LW 51822/95 wykazów jak następuje:

1) w Rawie podług 8ej klasy taryfy	10.629 zł. 56 ¹ / ₂ ct.
2) w Mostach „ 9ej „ „	9.734 „ 56 ¹ / ₂ „
a za sztab pułkowy	2.693 „ 75 „
3) w Trembowli podług 7ej klasy taryfy	11.751 „ 90 „
4) w Zaleszczykach „ 8ej „ „	10.629 „ 56 ¹ / ₂ „
5) we Lwowie „ 1ej „ „	19.077 „ 23 „
Razem	64.516 zł. 57 ¹ / ₂ ct.

Niewliczone tu są jeszcze dochody ze szpitali wojskowych oraz z kuźni i trzech otwartych ujeżdżalni, które mają być we Lwowie urządzone.

Z powodu zakomunikowanych Wydziałowi krajowemu powyższych wykazów czynszowych, odnieśliśmy się odezwą z 25. września 1895 LW. 51822 ponownie do c. k. Prezydym Namiestnictwa o uzyskanie przeniesienia pierwszych czterech gmin do wyższej klasy wojskowej taryfy czynszowej a na otrzymaną odpowiedź z 26. października 1895 L. 68618 spowodowaliśmy gminy Mosty wielkie i Trembowle do wniesienia w drodze właściwej podań o reklasyfikację, osobno zaś co do reklasyfikacji gminy Mosty wielkie, odnieśliśmy się odezwą z 29. listopada 1895 L. 76864 do c. k. Starostwa w Żółtkwi. Sprawa ta jest jeszcze w toku.

Co do sposobu pokrycia kosztów budowy w wysokości półtora miliona złotych, postanowiła Rada Wydziału krajowego uchwałą swą z 9. lipca 1895 LW. 40972, odnieść się do JE. hr. Badeniego jako ówczesnego c. k. Namiestnika i Przewodniczącego c. k. Dyrekevi gal. funduszu propinacyjnego o czasowe ulokowanie w funduszu krajowym zapasów gotówki funduszu propinacyjnego w wysokości 1¹/₂ miliona za 4⁰/₁₀ oprocentowaniem z dołu, naco otrzymała przychylną odpowiedź z dnia 26. września 1895 L. 7426|D. F. P

Cały powyższy kredyt 1¹/₂ milionowy został natychmiast ulokowany na 4⁰/₁₀ rachunek bieżący w Banku krajowym, a Wydział krajowy traktuje go jako o s o b n y „fundusz budowy koszar krajowych“.

Na pokrycie odsetek od powyższego kredytu, należących się gal. funduszowi propinacyjnemu, użyty będzie do chwili oddania koszar do użytku wojska (1/9 1896), przedewszystkiem dochód 4⁰/₁₀ uzyskany z rachunku bieżącego, o ile zaś dochód ten okaże się niewystarczającym, zapłaci je sam fundusz 1¹/₂ milionowy ze swego kapitału. Utrata bowiem odsetek od wyłożonych w czasie budowy kapitałów, aż do chwili oddania budowli do użytku, winna być doliczoną do kosztów budowy.

Z tego funduszu pokryte już zostały także 5⁰/₁₀ odsetki Banku krajowego od pożyczki chwilowej w kwocie 200.000 zł. zaciągniętej przed uzyskaniem 1¹/₂ milionowego kredytu i na rachunek tego kredytu. Pożyczka ta została zaraz umorzona po uzyskaniu rzezonego kredytu. Od 1. 1896 września zaś przypadną 4⁰/₁₀ odsetki funduszowi propin.

w całości do zapłaty ze spodziewanego czynszu za pomieszczenie wojska w koszarach krajowych.

Co do zwrotu zaś samego kapitału, warunki pod tym względem nie zostały na razie z e. k. Dyrekcją gal. funduszu propinacyjnego umówione.

Wydział krajowy zaznacza tylko, że z czynszu przypadającego za pomieszczenie wojska, potrącać sobie będzie wojskowość co roku $\frac{3}{4}\%$ od kosztów budowy na utrzymanie budynków w dobrym stanie i usunięcie wszelkich ewentualnych wadliwości budowlanych, opłacać się będzie 4% odsetki do funduszu propinacyjnego, dalej kosztą asekuracji budynków wszystkich. wreszcie podatki o ile od nich budynki wojskowe i grunta ustawami niesą uwolnione. Dopiero reszta pozostała z czynszu mogłaby być użytą na częściową amortyzację kapitału.

Gdy zaś reklasyfikacja gmin Mosty i Trembowla co do taryfy czynszowej wojskowej jeszcze jest w toku a zaklasowanie gmin Rawy i Zaleszczyk nastąpić może dopiero we wrześniu 1896, gdy nadto ani nie są znane ostateczne koszty budowy ani kosztą asekuracji etc. przeto temsamem nie może być już teraz oznaczoną ta nadwyżka czynszu, któraby mogła być użytą na częściowe umorzenie kapitału.

Wydział krajowy w obecnej chwili nie może również oznaczyć, czyli i o ile wstawiać się mająca co roku przez 25 lat do budżetu krajowego na umorzenie $1\frac{1}{2}$ miliona zł. kwota, która zapewni krajowi po 25 latach własność pomienionych koszar bez ciężarów, przewyższać będzie kwotę, jaką Wydział krajowy w myśl powołanej na wstępie uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. lutego 1895 miał co roku wstawiać do budżetu krajowego na opłacanie w zastępstwie gmin odsetek od eskontowanych promes na pożyczki płatne w latach późniejszych.

Zaznaczyć tu należy, że promesy rzezzone, któreby należało było wydać gminom na $1\frac{1}{2}$ miliona złotych, mogłyby być płatne dopiero po zrealizowaniu w d a n y c h już p r o m e s opiewających obecnie na 1,003.000 zł. i to w miarę rocznego dochodu funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych, wynoszącego około 115 do 120.000 zł. Opłacanie przeto odsetek od promes eskontowanych na $1\frac{1}{2}$ miliona złotych, skończyłoby się nie owiele prędzej, aniżeli amortyzacja tego kapitału a nadto opłacanie tych odsetek za gminy, nie przyniosłoby krajowi żadnych korzyści, podczas gdy przeznaczenie tych odsetek z ewentualną nadwyżką na amortyzację $1\frac{1}{2}$ milionowego kapitału, przysporzy krajowi po upływie 25 lat własność wszystkich odnośnych koszar z gruntami.

Niewykluczoną wreszcie jest możliwość, że gdyby nie zaszła dalsza potrzeba ndzielania pożyczek na budowę koszar, wówczas już po zrealizowaniu wydanych obecnie promes na 1,003.000 zł., dochody funduszu pożyczkowego koszarowego, zostałyby w całości użyte na spłatę w mowie będących $1\frac{1}{2}$ miliona złotych, odpadłaby przeto w zupełności potrzeba dalszego wstawiania rat amortyzacyjnych do budżetu krajowego.

Z półtora milionowego funduszu powyższego wypłacono z dniem 30. listopada 1895 na budowę koszar krajowych i zakupno gruntów, oddziałowi budowniczemu wojskowemu we Lwowie kwotę 703.000 zł. i wspomniane wyżej 5% odsetki Bankowi krajowemu.

W roku 1896 ma być reszta wypłaconą i w tym roku przystąpić ma Odział budowniczo wojskowy także do budowy szpitali wojskowych. Wydział krajowy sądzi jednak, że fundusz ten będzie w r. 1896 zapewne dysponował jeszcze taką nadwyżką, któraby mogła być użytą w razie koniecznej potrzeby na chwilowe udotowanie krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar gminnych za opłatę 4% odsetek z tegoż ostatniego funduszu.

III. W wykonaniu na wstępie przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu w punkcie 3. polecającej Wydziałowi krajowemu ponowne przeprowadzenie rokowań z e. k. Rządem w celu uzyskania zasiłku z e. k. Skarbu dla gmin a względnie dla kraju na budowę koszar, wystosował Wydział krajowy na ręce e. k. Prezydium Namiestnictwa po raz czwarty memoriał z 2. lipca 1895 L. 10442 (dołączony tu w odpisie), w którym przedstawił e. k. Rządowi cały przebieg sprawy od roku 1880, kiedy sprawa dostarczenia przez kraj koszar dla wojska stała się aktualną.

Przedstawił w tym memoriale, jakie żądania stawiał wówczas sam e. k. Rząd w obec Reprezentacji kraju, kiedy to na podstawie rekryptu J. E. Pana Ministra obrony krajowej z 24. sierpnia 1882 L. 12.319.2.903 II. e. k. Prezydium Namiestnictwa odozwą z 29. sierpnia 1882 L. 8.976/pr. wniosło do Wys. Sejmu projekt ustawy, mocą której miał

fundusz krajowy do wynagrodzenia przez Skarb Państwa płaconego, dopłacać za każdego w koszarach dorywczych pomieszczonego żołnierza po 1 ct., a za każdego konia po 1 ct. dziennie, co czynić miało rocznie 60.776 zł. 15 ct., a nadto miał fundusz krajowy na budowę koszar udzielać przez lat dziesięć bezprocentowych pożyczek po 30.000 zł. rocznie, zwrotnych z powyższych dopłat.

Wydział krajowy wykazał dalej, jak wielkie ofiary odtąd poniósł kraj i gminy na pomieszczenie wojska w koszarach, a jak wielką ofiarę kraj w samym roku 1895 poniósł, przystępując do budowy koszar krajowych kosztem półtora miliona złotych.

Przedstawił, że przyczyny, które wpłynęły na znane pomnożenie wojska w kraju, są natury ogólnopaiństwowej i strategicznej, że przeto skutki zżąd wynikające powinna ponosić całość Państwa a nie powinny one dotyczyć kraju naszego — i upraszał, iżby c. k. Rząd albo bezpośrednio udzielał na przyszłość gminom bezprocentowych pożyczek, albo też sam wykonywał budowę koszar na rzecz Państwa za pobieraniem opłaty ze skarbu wojkowego za pomieszczenie wojska w tak zbudowanych koszarach państwowych.

Wydział krajowy zaznacza, że tego rodzaju budowę koszar państwowych w wypadkach szczególnej potrzeby dopuszcza §. 5. noweli do ustawy kwaterunkowej z 25. czerwea 1895 Nr. 100 Dz. p. p.

IV. Przekazana Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm do załatwienia petycję miasta Lwowa LS. 588 95 załatwił Wydział krajowy odmownie reskryptem z 27. października 1895 L. 59.239.

W petycji tej upraszała gmina miasta Lwowa:

1. o równe rozłożenie na cały kraj ciężaru kwaterunku stałego w myśl §. 23. ustawy kwaterunkowej z r. 1879;

2. o przyznanie gminie miasta Lwowa pewnych ulg w ponoszeniu kosztów kwaterunku wojsk przechodowych, w myśl §. 38 ustawy kwaterunkowej — i

3. o przyznanie gminie bezprocentowej pożyczki w kwocie 200.000 zł. na budowę koszar dla wojska.

Co do pierwszego punktu prośby odwołał się Wydział krajowy na zasadniczą uchwałę Wys. Sejmu z 11. stycznia 1888, którą założono stały fundusz krajowy pożyczkowy na budowę koszar, a założenie tego funduszu ciążyło i ciąży równomiernie na całym kraju;

co do drugiego punktu prośby, wskazał Wydział krajowy, że w myśl §. 38. ustawy kwaterunkowej, pozostawione jest w zupełności ocenieniu Reprezentacyi kraju, czyli przyjsię z pomocą gminom pojedynczym z powodu kwaterunku wojska przechodowego, Wysoki Sejm jednak nie powziął żadnej w tym kierunku uchwały;

wreszcie co do proszonej pożyczki oświadczył Wydział krajowy, że wszelkie fundusze wyczerpane są na cały szereg lat naprzód, że kraj wyręczył gminę w budowie normalnych koszar dla trzech szwadronów kawalerji ze sztabem dywizyjnym kosztem około 400.000 złr.

Niezałatwioną przez Wys. Sejm petycję gminy miasta Sambora o uwolnienie koszar od opłaty dodatków krajowych, zwrócił Wydział krajowy z uwagi, że w myśl §. 18. ustawy kwaterunkowej budynki przeznaczone stałe na cele wojskowe, wolne są od podatku domowo-czynszowego, a tem samem i od dodatku krajowego.

W końcu podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że odezwą z 11. września 1895 L. 58.921 oznajmił c. k. Namiestnictwu, iż nie może przyznać gminie miasta Rzeszowa bezprocentowej pożyczki w kwocie 200.000 złr. na budowę szpitala garnizonowego, rozporządzeniem zaś z 6. września 1895 L. 55.349 odmówił prośbie Magistratu miasta Rzeszów o przyznanie bezprocentowej pożyczki w kwocie 100.000 złr. na budowę koszar dla zwiększonego stanu obrony krajowej.

Gminie miasta Tarnopol zezwolił Wydział krajowy uchwałą z 22 stycznia 1895 L. 3.330 resztę dłużnej bezprocentowej pożyczki na budowę koszar, wynoszącej kwotę 52.092 złr. spłacić w 15 latach.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego.

Lwów, dnia 10. grudnia 1895.

Marszałek krajowy :

St. B a d e n i, w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Józef Wereszczyński

Członek Wydziału krajowego.

A l e g a t

do Sprawozdania LW. 76781/95.

„O zarządzie kraj. fund. pożyczk. na budowę koszar“.

Odpis odezwy Wydziału krajowego z 2. lipca 1895, L. 10442 do c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Pismem z 8. lutego 1895 L. 1342 zakomunikował Marszałek krajowy Świątnemu c. k. Prezydium uchwały Wysokiego Sejmu z 8. lutego 1895 odnoszące się do funduszu na budowę koszar dla wojska. Pomiedzy temi uchwałami znajduje się także uchwała treści następującej: „Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem w celu uzyskania zasiłku z c. k. Skarbu Państwa dla gmin a względnie dla kraju na budowę koszar“. — W wykonaniu tej uchwały Wydział krajowy pozwala sobie powołać się na wystosowane do Świątnego c. k. Prezydium w przedmiocie niniejszym odezwy swe z 8. czerwca 1892 L. 19.623. z 9. maja 1893 L. 15.797 i z dnia 27. lutego 1894 L. 9053 w których Wydział krajowy na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z 5. kwietnia 1892 szczegółowo przedstawił, w jak krytycznem znajduje się fundusz krajowy położeniu w obec liczynej a coraz to nowych wymagań c. i k. wojskowości. — Starania jednakże Wydziału krajowego o uzyskanie na cele budowy koszar dla wojska — pomocy państwowej niestety nie odniosły pożądanego skutku. Wydział krajowy bowiem otrzymał od wysokiego c. k. Rządu odezwą Świątnego c. k. Namiestnictwa 19. maja 1894, L. 32.249 wskutek reskryptu c. i k. Ministerstwa obrony krajowej z 22. kwietnia 1894 L. 8119, tylko krótką wskazówkę na postanowienia §. 23. ustawy kwaterekowej. Poprzednio zaś uzyskał kraj według odezwy Świątnego c. k. Namiestnictwa z 18. marca 1893 L. 16.487 pomoc w ten sposób że Wys. c. k. Rząd udzielił był gminie Brody bezprocentowej pożyczki w kwocie 350.000 zł. na budowę koszar dla wojska, wskutek czego odpadła już poprzednio wydana gminie rzeczoney na ten sam cel tutejsza promesa na 100.000 zł. — Ze pomoc ta w rachubę braną być nie powinna zdaje się nie podlegać wątpliwości, skoro w rzeczywistości ani odpowiada faktycznym kosztom przez kraj i gminy poniesionym oraz ponieść się mającym, ani też nie wypłynęła z zamiaru użyczenia pomocy krajowi, ale jedynie miała na oku odszkodowanie gminie brodzkiej za zniesienie wolnego okręgu cłowego. Znany zaś wysokiemu c. k. Rządowi stan sprawy od chwili wejścia w życie ustawy kwaterekowej z 11. czerwca 1879 Nr. 93. dz. p. p. jej rozwój i przybranie rozmiarów aż do ostatnich czasów. wreszcie motywa podane w powołanych wyżej tutejszych odezwach, uprawniały słusznie do nadziei, że Wysoki c. k. Rząd weźmie prozoną pomoc kraju pod Swą rozważę i sprawie tej użyczy troskliwej i przychylnęj opieki.

Kiedy bowiem jeszcze w r. 1880, wskutek odmówienia przez Sejm krajowy uchwałą z 14. lipca 1880 kredytu na bezprocentowe pożyczki dla gmin na budowę koszar dla wojska, Świątne c. k. Namiestnictwo zajęło się zebraniem dat co do stale rozkwaterekowanego wówczas wojska w kraju. okazało się, że stała załoga kraju tutejszego wynosiła 29.264 ludzi i 7796 koni, z których znajdowało się pomieszczonych w koszarach eraryalnych 15.626 ludzi i 1770 koni, w koszarach dorywczych przez gminę dostarczonych 8.273 ludzi i 938 koni, w koszarach prywatnych 2.827 ludzi i 2.629 koni a w pojedynczem rozkwaterekowaniu 2.538 ludzi i 2.459 koni.

Ogółem więc nie było pomieszczonych w koszarach eraryalnych 13.638 ludzi i 6026 koni prócz 600 ludzi obrony krajowej, rozdzielonej w 20 okręgach batalionowych.

Wówczas też zwołaną została przez c. k. Rząd ankieta w celu rozpatrzenia sprawy pomieszczenia wojska zwłaszcza rozdzielnie zakwaterowanego i sprawy równomiernego rozkładu ciężaru kwaterekowego. Ankieta ta składająca się z delegatów c. k. Namiestnictwa, ówczesnej c. k. Generalnej Komendy i Wydziału krajowego, zaproponowała Wydziałowi krajowemu na wzór ustawy krajowej Niższo-Austryackiej z 29. października 1880 i uchwały Sejmu Tyrolskiego projekt ustawy, mocą której dla zachęcenia gmin i osób prywatnych do budowy koszar dorywczych, miał fundusz krajowy do wynagrodzenia przez Skarb państwa płaconego, dopłacać za każdego w takich koszarach pomieszczonego żołnierza po 1 ct. a za każdego konia po ½ ct. dziennie, co czynić miało rocznie 60.776 zł. 15 ct.

Prócz tego miał fundusz krajowy na budowę koszar udzielać przez dziesięć lat, bezprocentowych pożyczek po 30.000 zł. rocznie, zwrotnych z powyższych dopłat.

Projekt ten został wówczas w zupełności przez c. k. Rząd akceptowany na podstawie bowiem reskryptu JE. Pana Ministra obrony krajowej z d. 24. sierpnia 1882 L. 12.319/2.903 II. wniosło Światne c. k. Prezydym Namiestnictwa w myśl uchwały Sejmu z 21. października 1881 odezwą z 29. sierpnia 1882 L. 8.976/pr. do Sejmu krajowego projekt ów jako przedłożenie rządowe.

Uchwałą sejmową z 28. września 1882 projekt rzezony nie został jednak przyjęty, albowiem z kwoty 60.776 zł. 15 ct. przypadalaby dla gmin i osób prywatnych, które podjąwszy się dostarczenia dla wojska koszar, widocznie musiały już w tem znaleźć swój interes, dopłata

za 11.100 żołnierzy	40.515 zł.
za 3.567 koni	6.510 „
razem	<u>47.025 zł.</u>

Dopłata ta zatem byłaby nieuzasadnioną. Pozostała zaś kwota za rozdzielne rozkwatowanie

2.538 żołnierzy	9.264 zł.
i 2.459 koni	4.487 „
czyli razem	<u>13.751 zł.</u>

służyłaby do właściwej zachęty, jednakże była zbyt mało znaczną, by mogła rzeczywiście wywrzeć wpływ pożądaną, zwłaszcza, że realizowaną być mogła dopiero w miarę powstawania koszar dorywczych. Sejm postanowił natomiast iść dalej utworzonym już trybem udzielania bezprocentowych pożyczek, środek ten bowiem okazał się rzeczywiście bardzo skutecznym, gminy zachęcającym, a nadto wprowadzony został w tem przeświadczeniu, że wobec ścisłej ilości stałe załogującego wojska, w krótkim czasie potrzeba tych pożyczek ustanie.

Niedługo jednak trwała ta uludna nadzieja. Zamiast bowiem projektowanych przez Wysoki c. k. Rząd 300.000 zł. w latach dziesięciu, wypłacił Wydział krajowy gminom w czasie od 1882 do 1887 włącznie, zatem w sześciu latach, uzyskaną w drodze oprocentowanych pożyczek krajowych, kwotę 660.000 zł. jako bezprocentowe pożyczki na zgłoszonych w tym czasie 3,366.900 zł.

Okoliczność ta ostatnia jak niemniej potrzeba niezbędna „ograniczenia przecie raz na zawsze kredytów, które Sejm krajowy miałby uchwalać jako pożyczki dla gmin na budowę koszar“, dalej potrzeba również niezbędna „aby Wydział krajowy przy udzielaniu pożyczek na budowę koszar, mógł postępować z planem na dłuższy szereg lat obliczonym, i żeby uregulować ten dział finansowej gospodarki kraju, wreszcie nadzieja, że żądania pożyczek przecie z czasem ustaną a przynajmniej stopniowo zmniejszać się będą, zniewoliły Sejm krajowy do utworzenia uchwałą z 11. stycznia 1888 jedno-milionowego funduszu na udzielanie pożyczek, pomnażanych co roku wpływającymi zwrotami.

Jednakże już uchwałą z 5. kwietnia 1892 zniewolony był Sejm krajowy podwyższyć rzezony jednomilionowy kredyt o 200.000 zł., uchwałą zaś z 24. września 1892 jeszcze o 80.000 zł., podług dołączonego zaś /- załącznika sprawozdania tutejszego z 27. grudnia 1894 L. 72.861 do Wysokiego Sejmu, wypłacił gminom fundusz krajowy na budowę koszar bezprocentowe pożyczki z dniem 30. listopada 1894 kwotę 1,831.124 zł. zatem więcej o 1,531.124 zł. aniżeli sam Wysoki c. k. Rząd domagał się w r. 1882 w projekcie odnośnej ustawy krajowej.

Prócz powyższej już wypłaconej sumy 1,831.124 zł. wydane zostały, a do 30. listopada 1894 niezrealizowane promesy na bezprocentowe pożyczki z funduszu krajowego mianowicie gminom :

1. Gródek	50.000 zł.
2. Kołomyja, reszta z 60.750 zł. i 190.000 zł.	199.326 „
3. Rzeszów	250.000 „
4. Nowy Sącz	30.000 „
5. Przemyśl	100.000 „
6. Tarnów, reszta	50.000 „
7. Żółkiew, dodatkowo	150.000 „
8. Stanisławów	40.000 „

nadto zaś już po złożeniu powyższego sprawozdania wydano promesy :

9.	dla Złoczowa	80.000 zł.
10.	Przeworska	94.000 "
11.	Czortkowa, zamiast 30,000 zł.	48.000 "
12.	Trembowli, na resztę kosztów budowy stajni dla koni wojskowych	5.000 "
13.	Trembowli, na rozszerzenie domu wezasu	7.000 "

Razem więc wydano promes na . . . 1,103.326 "

Tymczasem dochód ze spłaty rat na umorzenie dotychczas wypłaconych pożyczek wynosi około 113.000 zł. tak, że na faktyczną wypłatę przyrzeczonych wyżej pożyczek, potrzeba czasu około 8 do 10 lat. W tymże czasie bowiem kończy się spłata niektórych dawniej udzielonych pożyczek, przybycie zatem nowych nie wyrwie na roczny dochód poważniejszego wpływu. Prędsza zaś spłata promes absolutnie nastąpić nie może, komisya administracyjna bowiem, której powyższe sprawozdanie z 27. grudnia 1894 Sejm krajowy przydzielił, oświadczyła się przeciw proponowanemu przez Wydział krajowy wstawieniu do preliminarza krajowego na r. 1896 kwoty 29.000 zł., a na r. 1897 kwoty 280.000 zł., nie ma więc nadziei, aby Sejm krajowy dodatkowe te kwoty przyzwolił.

Nadzieja ta upaść musiała tem bardziej, skoro w skutek odezwy Wysokiego c. k. Namiestnictwa z 26. stycznia 1895 L. 7071, którą zakomunikowano Wydziałowi krajowemu żądanie Wysokiego c. k. Rządu dostarczenia koszar dla świeżych czterech batalionów strzelców i dwóch pułków kawaleryi. Sejm krajowy przyjmując za podstawę koszt tych nowych budowli w wysokości półtora miliona złotych w. a. i w przypuszczeniu, że budowa tą zajmą się dotyczące gminy lub osoby prywatne, uchwałą swą z 8. lutego 1895 zezwolił na wydanie rzeczonym gminom lub osobom prywatnym stosownych promes, któreby dla braku funduszu w krajowym funduszu pożyczkowym — wyczerpanym po koniec roku 1902 — mogły być zeskontowane za opłatą odsetek z funduszu krajowego. Sprawa ta z biegiem czasu doznała tej jedynie zmiany, że zamiast gmin lub osób prywatnych, podejmuje się kraj rzeczony budowy na podstawie osobnej umowy z c. i k. Państwowem Ministerstwem wojny.

Oczywiście musi kraj na własną rękę zaciągnąć oprocentowaną pożyczkę w sumie półtora miliona, aby mógł dotrzymać warunków umowy, i pożyczką tą zamagazowany będzie przez lat co najmniej dwadzieścia pięć, mogąc dochód z tych nowych koszar obrócić jedynie tylko na opłatę odsetek od powyższej półtora-milionowej pożyczki.

Okazuje się więc, że z dniem 30. listopada 1894 kraj wypłacił

gminom bezprocentowych pożyczek w sumie	1,831.124 zł.
że wydał promes na	1,103.326 "
i zaciągnąć ma pożyczkę na	1,500.000 "

czyli razem . . . 4,434.450 zł.

podczas gdy, jak to wyżej Wydział krajowy zaznaczył, sam Wysoki c. k. Rząd domagał się w r. 1882 zapewnienia w drodze ustawodawstwa krajowego tylko 300.000 zł.

Doliczyć tu zaś należy jeszcze koszty budowy koszar poniesione bezpośrednio przez gminy.

Podług dat zebranych przez Wydział krajowy poniosły one — nielicząc miasta Lwowa i Krakowa, ani kosztów poniesionych przez osoby prywatne, wydatek na cel pomieniony w kwocie 2.818.869 zlr. a. w. Razem więc wynoszą koszty rzeczony olbrzymią sumę 7.253.319 zlr., która z kosztami budowy koszar poniesionymi przez gminy Lwów i Kraków, oraz przez osoby prywatne, niemniej z kosztami, które gminy jeszcze poniosą wobec przyznanych im a wyżej poszczególnionych promes, wzośnie co najmniej do sumy 10.000.000 zlr.

Przyczyną dla której koszty te urosły tak niepomierne i wbrew wszelkim oczekiwaniom jest w pierwszym rzędzie doniosły w swych skutkach fakt niezaprzeczony a podniesiony już w powołanych wyżej tutejszych odezwach, mianowicie fakt, że w kraju tutejszym pomieszczone są wojska tylko w niezwykle małej ilości koszarach rządowych a zwłaszcza kawalerya, podczas gdy w innych krajach państwa austriackiego zachodzi stosunek wręcz przeciwny, gdyż tam od początku Wysoki c. k. Rząd postarał się o należyte pomieszczenie wojska kosztem państwa.

Drugą przyczyną było założenie fortecy w Przemyślu i wprowadzenie komendy 10. korpusu, dalej zarządzenie rozlokowania wojska w ich terytoryach rekrutacyjnych, podwyż-

szenia pokojowego stanu wojska, a wreszcie przenoszenie w ostatnich czasach na stałe leże wojska z obcokrajowych terytoriów rekrutacyjnych.

Z pomiędzy przyczyn powyższych należy pierwsza, druga i ostatnia niezawodnie do nadzwyczajnych, wywołanych jedynie tylko względami państwowymi ogólnej natury. Mimo to, jak stwierdzą wyżej przytoczone cyfry nie wahał się kraj ponieść tak olbrzymich ofiar, by dowieść, że zależy mu również na wytworzeniu w kraju silnej obrony. Kraj doszedł jednakże w swych usiłowaniach już do granic ostatecznych, których przekroczenie spowodować musi poważne zachwianie siły podatkowej i dlatego Wydział krajowy z obowiązku swego i w wykonaniu zlecenia Sejmu krajowego oświadczył musi, że nie może udzielać dalszych promes na bezprocentowe pożyczki z funduszu krajowego na budowę koszar wojskowych, ani też nie może przystępować do dalszej budowy koszar krajowych po nad te koszarzy, które objęte są wspomnianą wyżej umową przyjętą przez c. k. Państwowe Ministerstwo wojny reskryptem z 18. czerwca 1893 L. 1586 H. B. oddział 8.

Wszakże skoro kraj wśród nadzwyczajnych okoliczności, czynił znacznie więcej jak mógł skoro względy ogólnopństwowe wymagają zarządzeń, które wśród zwykłych pokojowych stosunków dotyczą i to w nadzwyczajny sposób, pojedynczą prowincję państwową, słuszną i sprawiedliwą jest rzeczą, aby i skutki stąd wynikające ponosiło całe państwo, a nie sama tylko rzeczona prowincya, a to tem bardziej, że z tutejszo-krajowych podatków państwowych użyta została niezaprzeczenie poważna część na pobudowanie z ujmą dla kraju Galicyi znaczniejszej ilości koszar w innych krajach państwa.

Nie było zaś ustawy, któraby tego rodzaju zarządzenia usprawiedliwiała, jak nie było i nie jest zamiarem i celem ustawy kwaterunkowej w roku 1879 względnie systemu rozlokowania siły zbrojnej w jej okręgach rekrutacyjnych, ażeby dla oddziałów wojsk, które na podstawie powołanej ustawy kwaterunkowej mają a przynajmniej powinny mieć koszarzy w swich okręgach rekrutacyjnych, kraj tutejszy koszar tych swoim kosztem ponownie dostarczał.

Wydział krajowy przeto uprasza Wysoki c. k. Rząd raczy przyjść tutejszemu krajowi z pomocą w budowie koszar w ten sposób, iżby albo bezpośrednio udzielał na ten cel gminom bezprocentowych pożyczek ze skarbu państwa, albo też sam bezpośrednio przystępował do tej budowy za poborem opłaty ze skarbu wojskowego za pomieszczenie wojska w tak zbudowanych koszarach.

D. j. w.

